

6. Helyi URBACT csoport találkozó 2022. augusztus 30.

online

Téma:

Városi közjavak (urban commons) önkormányzati és civil partnerségben megvalósuló hasznosítása, közös menedzsmentje

Városhálózat: **Torino**, Kolozsvár, Gdansk, Budapest

Vezető szakértő: Polyák Levente

Lead Partner:

Turin - Italy

Budapest - Hungary

Gdańsk - Poland

Cluj-Napoca - Romania

Önkormányzati víziók & CO4CITIES

Főpolgármesteri Hivatal SZMSZ

Koordinációs Főosztály feladata: a Fővárosi Önkormányzat egyes üres ingatlanjainak civil, jótékonyági célú vagy közhasznú felhasználására – a Vagyongazdálkodási Főosztállyal együttműködve – pályázati rendszert alakít ki, a részvételiséggel és a civil kapcsolatokkal összefüggő vonatkozásokban szakmailag irányítja e pályázatok előkészítését és lebonyolítását

Vagyongazdálkodási Főosztály feladata: lebonyolítja a Fővárosi Önkormányzat üres ingatlanjainak civil, jótékonyági célú vagy közhasznú felhasználásra kiírt pályázatokat

Önkormányzati víziók & CO4CITIES

Soha ne álljanak önkormányzati ingatlanok üresen, ha civil szervezetek, közösségek tudnák ezeket (akár ideiglenesen) használni!

Tegyük lehetővé, hogy parlagon álló helyekre az emberek életet vigyenek!

Ingyen, épületek mint közjó

Hogyan tudja a helyi közösség használatba venni a város üresen álló épületeit?

Hogyan tudja az önkormányzat a nem használt ingatlanokat, épületeket a közösség számára hozzáférhetővé tenni?

Szabad terek, zöldfelületek mint közjó

Hogyan tudja a helyi közösség használatba venni a város szabad tereit?

Hogyan tudja az önkormányzat a nem használt városi szabad tereket a közösség számára hozzáférhetővé tenni?

TORINO ITALY
BUDAPEST HUNGARY
GDANSK POLAND
CLUJ-NAPOCA ROMANIA

TURIN EVENT

CUMIANA 15 - via Cumiana 15, Turin

01/07/2022
INTERNATIONAL MEETING

02/07/2022
OPEN PATTI - LOCAL EVENT

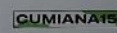
Collaborative Tools for Cities in Urban Regeneration

The CO4CITIES transfer network, financed within the framework of the URBACT Transfer Mechanism, aims at adopting and transferring the methodological structures of the URBACT-CITY project in three other European cities: Budapest (Hungary), Gdańsk (Poland) and Cluj-Napoca (Romania).

Main topics:

- the collaboration between citizens' organizations and the Municipality in the co-management of urban commons;
- the role of community hubs and Neighborhood Houses in the process of community empowerment.

 Co-City / CO4CITIES Co-City / CO4CITIES www.torino.kern-4.com

CO4CITIES URBACT nemzetközi találkozó

Torino, Olaszország

2022. június 30. – július 2.

Résztevők:

<i>Jónás Gergő</i>	<i>Főpolgármesteri Hivatal, Társadalmi Együttműködési Osztály</i>
<i>Pósfai Orsolya</i>	
<i>Sain Mátyás</i>	
<i>Bakó Balázs</i>	<i>Főpolgármesteri Hivatal, Vagyongazdálkodási Főosztály</i>
<i>Ongjerth Dániel</i>	<i>Eleven Blokk Művészeti Alapítvány, a Bartók-negyed projekt és a Margit-negyed fejlesztési folyamatait koordináló szervezet</i>

Miért Torino?

Torinoi arcai

Tapasztalataink 3 fókuszterülete:

- városi terek együttműködő közösségi használata
- civil szomszédsági házak rendszere
- önkormányzati innovációs terek

A város teret ad a közösségeknek: az együttműködési megállapodások rendszere

Az urban commons rendelet és az aláírt együttműködési megállapodások

2016-ban a város elfogadta az *urban commons rendeletet* annak érdekében, hogy a közigazgatás és a polgárok közötti együttműködés új formáit ösztönözze a városi közterületek gondozása, közös kezelése és megújítása terén.

A rendelet alapján létrehozott *együttműködési megállapodás* (vagy más szóval paktum, pact of collaboration) az a konkrét jogi eszköz, amelyen keresztül a városlakók és a városvezetés közötti együttműködési formák megvalósulnak, vagyis létrejön a városi javak, szolgáltatások, infrastruktúrák kollektív használata, kezelése és tulajdonlása.

Forrás: Torino Springboard Plan (CO4CITIES projekt)

Hogyan működik?

Bármilyen civil szereplő (formalizált vagy informális szervezet) kezdeményezhet együttműködési projektet a városgondnokság / önkormányzati hivatal felé, egyszerűen **kitöltve a honlapon elérhető, űrlapot**, amelyben leírja a megvalósítani tervezett tevékenységeket, valamint a kezdeményező csoport összetételét.

A város illetékes tisztviselőiből álló technikai bizottság **értékeli az egyes projektjavaslatokat**, eldöntve, hogy azok megfelelnek-e a rendelet alapelveinek, illetve technikailag megvalósíthatók-e.

Ezután a jóváhagyott javaslatok beléphetnek a **közös tervezési szakaszba**. Ez a paktum kidolgozásának legfontosabb lépése: tartalmát, feltételeit, időtartamát, valamint irányítási modelljét, a felek kötelezettségeivel és felelősségével együtt a felek (azaz a város és a civil alanyok) megvitatják, majd megállapodnak. A projekt összetettségétől függően ez a szakasz változó időtartamú (jelenlegi tapasztalatok szerint néhány héttől több hónapig is tarthat).

Amikor a **felek megállapodnak a paktum végleges változatáról**, azt a kijelölt városigazgató és valamennyi kezdeményező egyesület/informális csoport egy-egy demokratikusan megválasztott képviselője aláírja.

A Co-City projektnek köszönhetően több mint 50 *együttműködési paktumot* írt alá a városvezetés különböző polgári szervezetekkel.

Az aláírt együttműködési megállapodások (paktumok) által érintett kérdések nagyjából hat fő témakörre oszthatók:

- 1. zöldterületek és közterületek gondozása:** a városi zöldterületek minőségének javítása a kiskertek, játszótérek, a városi növényzet köztereken, tereken, utcákon stb. található részeinek elfogadásával, helyreállításával és karbantartásával;
- 2. sport a közterületeken:** a sport és a szabadtéri fizikai tevékenységek népszerűsítése, különösen marginalizált területeken élő fiatalok számára;
- 3. művészet, kultúra, kreativitás:** a városi területek minőségének javítása kreatív eszközök, kulturális létesítmények és placemaking révén;
- 4. szociokulturális animáció:** az egyének integrációjának és részvételének ösztönzése a helyi társadalmi élet fejlődésének és integrációjának elősegítése érdekében;
- 5. közösségi jóléti szolgáltatások:** szolgáltatások és támogatás nyújtása hátrányos helyzetű embereknek, például időseknek, fogyatékkal élőknek, hajléktalanoknak és hátrányos helyzetű csoportoknak;
- 6. ifjúsági bevonás:** részvételi és szocializációs lehetőségek a fiatalok számára.

2017-2020

Spaccio di Cultura – Hírlapos bódéból kulturális információs központ

Egyfajta közösségi „portaszolgálatként” működik.

A létesítményt működtető Közösségi Porta Hálózat megoldásokat kínál a köz- és magánintézmények közötti szövetségek erősödésére, a területen élők igényeire, szükségleteire, történeteire összpontosítva.

Az általunk is meglátogatott helyszínen végzett munkát modellként használják egy olyan, más városokban is létrehozandó „közösségi portahálózat” kialakításához, amely képes a közösségi érzés újraélesztésére, a jó gyakorlatok megosztására és a részvétel és helyi történetek elbeszélése révén egy új közösségi jólét megtapasztalására.

Miből lehet együttműködési megállapodás?

A helyi közösség az együttműködési megállapodások segítségével a legkülönbélebb kihasználatlan köztulajdonú terek hasznosítását vállalhatja. Ilyen lehet például egy korábban újságosként használt pavilon, már nem funkcionáló telefonfülke, gondozatlan növénykonténer vagy éppen egy nem használt osztályterem. A résztvevők, kezdeményezők köre is változatos: egy börtön melletti terület fenntartása például az intézmény együttműködésével történik, egy óvodához tartozó terület pedig a mindenkori szülők informális csoportja kezel.

Az együttműködési megállapodások ugyanakkor nem csak közterületek, építmények, ingatlanok használatáról szólnak, hanem például megváltozott munkaképességű emberek számára munkahelyteremtési projektekről, képzésekről, workshopokról, iskolákkal kapcsolatos tevékenységekről.

Az aláírt megállapodások megismerhetők a város honlapján (olaszul, vagy google fordításban):

http://www.comune.torino.it/benicomuni/patti_collaborazione/patti_attivi/index.shtml

Évelőágyás, amelyet a helyi közösség gondoz

A piac túloldalán, lakóházak között található azt a kiterjedt évelőágyás, amelyet a helyi közösség tart fenn a város segítségével. A beültetési tervet a városi kertészet szakemberei adták, és az önkormányzat biztosítja a növényeket is, ugyanakkor a gondozást végző lakóknak joguk van változtatni, például kiszáradt növényeket más fajokra cserélni. A gondozást vállaló személyek felügyelnek a terület használatára, és ezzel kapcsolatban egy tájékoztató táblát is elhelyeztek.

Nyitott Paktumok napja

Július 2-án másodszor rendezte meg a város az „Open Patti” eseményt, amikor együttműködési paktumok alanyai mindenki számára nyílt napot tartanak.

Városszerte 20 helyszínen lehetett megismerkedni a helyi közösség tagjaival, akik közjóként közterületet, zöldfelületeket, épületeket kezelnek, használnak.

[Turin Local Event Open Patti, 2nd July 2022 | URBACT](#)

Cardinal Pellegrino - korábban hőlégballonos városnézésre használt tér újragondolása

A szintén belvárosi terecske hosszú ideig lezárva állt, miután megszűnt az a hőlégballonos turisztikai szolgáltatás, amelyre legutóbb használták.

A teret kezelő Porta Palazzo Közösségi Alapítvány – a város segítségével – elbontotta a veszélyes elemeket, így ma közösségi kertként és egyfajta agoraként, pihenőhelyként működhet a terület.

Közösségi kertecske a belvárosban

Szomszédsági házak

Casa del quartiere

Terek, amelyek közelséget (közösséget) teremtenek

Az önkormányzat és civil szervezetek közötti együttműködéseknek köszönhetően város legrosszabb társadalmi helyzetű területein ún. szomszédsági házak nyíltak.

A szomszédsági házak a **közelség**, a **részvétel** és a **társadalmi kapcsolatok** kiépítésének, a városi közterületek megújításának és az aktív állampolgárság előmozdításának kiváltságos helyei.

Mindennapi tevékenységük egy része arra irányul, hogy **ösztönözzék az aktív részvételt mind a szomszédság, mind általában a város társadalmi és kulturális életében**, valamint segítsék mindazokat, akik projekteket, eseményeket és tevékenységeket kívánnak előmozdítani. Készségeket, tereket, eszközöket és forrásokat biztosítanak ahhoz, hogy kielégítő módon és egyre nagyobb önállósággal, önszerveződéssel valósulhassanak meg e programok.

Forrás: Torino Springboard Plan (CO4CITIES projekt)

Támogatás és kísérés

A szomszédsági házak filozófiájának egyik sarokköve a **támogatás és kísérés** funkciója, vagyis „mások cselekedeteinek” támogatása, ami fontos megkülönböztető jellemző más közösségi terekhez, szociokulturális központokhoz vagy találkozóhelyekhez képest.

A házak – nyitott és befogadó légkörükkel – különböző korú, háttérű és társadalmi helyzetű célcsoportokat és közönséget szólítanak meg.

Jellemzők:

A házak **mindig nyitottak**, miközben igyekeznek egyensúlyt tartani a hozzáférhetőség, a belső szervezés és a gazdasági fenntarthatóság között, ami néha jelentős kihívást jelent.

Többfunkciós terek: általában nincsenek egyetlen tevékenységnek szentelt vagy kizárólag egy témára fenntartott helyiségek, hogy minél több ember, csoport és egyesület használhassa a tereket, és mindez hozzájárulhasson a házak fenntarthatóságához.

Forrásteremtés: üzemeltetésének alapját adják kiegészítő kereskedelmi tevékenységek, adománygyűjtő akciók, kollektív hozzájárulások és a különböző forrásteremtő tevékenységek, miközben a kormányzati szervek és a magánszemélyek támogatása is nélkülözhetetlen.

Szponzor: A házak finanszírozásában fontos szerepe van a torinói székhelyű San Paolo bank alapítványának (Fondazione Compagnia di San Paolo).

Bagni pubblici di Via Agliè

Az épület az 1950-es évektől **közfürdőként** működött egy olyan városrészben, ahol a lakásokhoz egy részéhez nem tartozott fürdőszoba. Ez a funkció jelenleg is elérhető a hét hat napján.

A házban helyet kapó **szociális tanácsadó pultnál** önkéntesektől lehet segítséget kérni álláskeresőben (például önéletrajz összeállításában), lakhatási ügyek intézésében, segélyek igénybevitelében, nyomtatványok (ösztöndíjpályázatok stb.) kitöltésében.

A ház egy másik fontos szolgáltatása a **mediáció**, a konfliktusokban való közvetítés. Az ezt végző egyesület támogatást nyújt a családon belüli konfliktusok kezeléséhez: a párok kapcsolatában, a szülők és a gyermekek közötti kapcsolattartásban; az iskolán belüli konfliktusokban, illetve bármilyen nehézségben, amely a közösségen belül fellép. Támogatja az átmeneti nehézségekkel küzdő embereket (különélés, szülés, gyász, betegség, munkahely elvesztése...) az új egyensúly keresésében.

Közösségi tereiben különböző programok és kurzusok látogathatók, például egy elkötelezett szabó által vezetett ruhajavító, -átalakító foglalkozás, festőtanfolyam, harcművészeti foglalkozások apák és fiúk számára, analóg fotóműhely, kerámia workshop. A ház programkínálatában mozi és élőzene is megtalálható. Rendszeresen működik egyfajta baba-mama klub 3-6 éves gyerekeknek és családtagjainak, esetenként szórakoztató előadásokkal kiegészítve.

A ház finanszírozásában is fontos szerepe van az ott működő biztrónak.

A **szomszédsági házak** 2007 és 2012 között születtek a Torino városa által az 1990-es évek vége óta támogatott innovatív városrehabilitációs politikákból, két olyan ösztönző tényező mentén, amelyek döntőnek bizonyultak a szomszédsági házak sikere szempontjából.

- Az elsőt az a nyitott látásmód és az ötletekkel és projektekkel való kísérletezésre való hajlandóság képviseli, amely jellemezte azokban az években a város vezetését.
- A második ösztönzést – mind a folyamat, mind az erőforrások szempontjából – az európai intézmények adták, amelyek azokban az években arra serkentették a helyi önkormányzatokat, hogy az integrált megközelítésre és a polgárok aktív bevonására összpontosító eszközök és programok segítségével lépjenek túl az ágazati logikán.

Torino városa megragadta a lehetőséget, és az Urban 2 kezdeményezés forrásainak, illetve a Mirafiori Nord negyedben elindított intenzív szociális városrehabilitációs folyamatnak köszönhetően megszületett az első szomszédsági ház, a Cascina Roccafranca.

A következő években, 2010 és 2012 között a város más negyedeiben is hasonló tapasztalatokat szereztek, így jött létre a jelenlegi nyolc ház: a Cascina Roccafranca mellett a San Salvario, a Bagni pubblici di Via Agliè, a Casa nel Parco, a Casa di quartiere Vallette, a Barrito, a Più Spazio 4 és a Cecchi Point.

Casa del quartiere di San Salvario

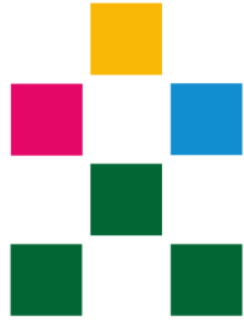
2010. júliusában nyílt a nyilvános fürdőként is funkcionáló (önkormányzati épületben) egy tíz éves koncessziós szerződéssel. **27 egyesület vesz részt a fenntartásában**, az irányítást egy tanács végzi, amelyben a kerület és a város önkormányzata is képviseltetik. A tanács határozza meg a legfontosabb célokat és a következő év tevékenységeit.

A ház üzemeltetése gazdaságilag 75%-ban önfenntartó: van étterme, helyiséghasználati hozzájárulást gyűjtenek és különféle forrásteremtő akciókat hajtanak végre. A maradék 25%-ot a San Paolo Alapítvány teszi hozzá.

11 foglalkoztatottal üzemel a ház. Gyerekprogramokat, szociális segítségnyújtást, tanfolyamokat, szakköröket biztosítanak (például virágkötő foglalkozás), illetve koncertek, színházi előadások, rádióműsorok közvetítése és egyéb zenei programok is helyet kapnak a házban. A nyári időszakban napközit tartanak gyerekeknek. Az épületben vendégszoba szolgáltatást is nyújtanak.

Fondazione
Compagnia
di San Paolo

A FIAT gyárnak is otthont adó Mirafiori városrészben található, ahol az ipari válság mellett a társadalmi feszültségek, problémák is felerősödtek. Az épület egy nagyméretű parkhoz kapcsolódik, eredetileg is valamiféle, a parkot kiszolgáló közösségi-szolgáltató térnek épült.

A házat közösségi alapítvány működteti.

Tanfolyamoknak, workshopoknak, közösségi eseményeknek ad otthont, nyaranta délutáni és esti programokat szerveznek. A ház fontos küldetése a helyi közösség erősítése, a fiatalok bevonása, illetve a munkaerőpiaci készségek erősítése. Mintegy 100 önkéntessel dolgoznak.

Fenntartható (cirkuláris elveken alapuló) éttermet működtetnek.

Cascina Roccafranca

Az elsőként létrehozott Cascina Roccafranca 2007-ben kezdte meg működését, a Cascina Roccafranca Alapítvány irányítása alatt áll.

Tulajdonosai a Torinói Önkormányzat és 46 civil szervezet, ahol egy közös felelősségvállalási szerződés keretén belül irányítják a ház életét.

A korábban farmépületként szolgáló, 2500 m² alapterületű szomszédsági házban és udvarában intenzív közösségi munka folyik. 40 önkéntes dolgozik a házban, mint egy 80 formális és informális szervezettel, akik itt fejtik ki tevékenységüket. 100 féle tanfolyamot indítanak el minden korosztály számára és átlagosan 160 rendezvényt tartanak. A ház aktivitásai nagyban megegyeznek a fent felsorolt szomszédsági házak szolgáltatásaival. Szolgáltatási kínálatában szerepel bölcsőde és iskolai napközi, nyelvi, zenei, táncfoglalkozások, női emancipációs foglalkozások, tanulószoba. A rendezvények terén főként a kulturális és szociális programok dominálnak.

BeeOznam – közösségi központ

A BeeOznam nem része a szomszédsági házak rendszerének, de működési módja azokhoz hasonló. Saját meghatározása szerint community hub-ként, azaz közösségi központként szolgál. Az itt dolgozó szervezetek elsősorban nem a környékhez kötődnek, hanem valamilyen szakmai missziót felvállalva működnek.

A helyszín egy korábban ipari funkciójú épület, ráadásul építészeti értéket is képvisel (modernista, hajó alakul épület).

Tetején közösségi kertet hoztak létre, közösségi méhészettel. Az egyik épületrészben hajléktalanokat fogadnak be ideiglenesen, privát teret biztosítva nekik (nem szállót, hanem valódi lakhatást kínálva).

Az intézmény üzemeltetése több együttműködési megállapodással történik. A programokat befogadó terek mellett kiváló étterem működik a házban, ami a környékeliek számára is ismertté és vonzóvá teszi.

Innovációs és rendezvénytér

A nyitott önkormányzás alapja a város szereplőivel, fő aktoraival való rendszeres párbeszéd, találkozás.

Mindez feltételezi, hogy rendelkezésre állnak olyan befogadó terek, ahol ezek a találkozók minden fél számára komfortos, biztonságos légkörben megtörténhetnek. A tanulmányút során két ilyen térben jártunk.

Urban Lab - innovációs tér a Városháza mellett

Az Urban Lab 2005 szeptemberében született meg Torinó városa, a Compagnia di San Paolo és a Torinói Nemzetközi Egyesület közötti megállapodásnak köszönhetően.

Torinó második stratégiai tervében foglalt jelzések alapján a Lab küldetése, hogy a város átalakulási folyamataiban részt vevő gazdasági, társadalmi és kulturális szereplők közötti párbeszéd helyszínévé váljon.

A kezdeményezés 2010-ben adminisztratív szempontból is autonóm egyesületté vált. 2018-ban a Torinói Önkormányzathoz tartozó, helyi fejlesztésekért felelős intézmények átszervezésének részeként kapta az Urban Lab nevet és funkciót, megörökölve a Torinói Nemzetközi Egyesület és az Okos Város Alapítvány által végzett tevékenységek egy részét.

Via Cumiana 15 – a nyitott rendezvénytér

Urbact projekt legfontosabb beruházási eredménye. Korábbi Lancia gyár, mellette önkormányzati használatú épületek találhatóak (önkormányzati rendszert például). A rendelkezésre álló források nem tették lehetővé komolyabb átalakítást, beépítést, ezért a lehető legkevesebb pénzből kellett valamilyen használható megoldást létrehozni. Ezért esett a választás a nyitott (de fedett) tér kialakítására, amelyben a mellékhelyiség egy konténerben található.

Konferenciák, rendezvények helyszínéül szolgál. A járvány alatt nagy előny volt, hogy nyitott, az ételosztások fontos helyszíne volt, de pl. gördeszkás találkozót is tartottak benne.

Együttműködési megállapodás keretében tartja fenn egy egyesület.

Régi fotók forrása: <https://www.uia-initiative.eu>

Budapesti vonatkozások

Szomszédsági házak

- 8. kerületi Kesztyűgyár
- Auróra
- 9. kerületi Konnektor

Együttműködési megállapodások

- közösségi kertek
- örökbefogadott zöldfelületek

Innovációs, együttműködési tér

- Merlin

